

ВИХОДИТЬ В ЧЕРНІВЦЯХ
що середи, п'ятниці і неділі,
з тижневим додатком
„РУСКА РАДА“.

Редакция, адміністрація і експедиція
при улиці Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на поперед-
че застережене. — Реклямації неоче-
чатані вільні від оплати поштової.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

разом з „Рускою Радою“:

на цілий рік	20 К.	— с.
„ пів року	10 „	— „
„ чверть року	5 „	— „
„ місяць	1 „	70 „

Поодинокое число „Буковини“ 16 сотників.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Франко-японський конфлікт.

З поля війни, як в передодень великих подій, нема важніших вістей, окрім того, що на сушій-ска японські посувають ся із відділами кінниці на чолі що-раз дальше на північ, а на морі фльота Рождественського унікає Японців і ховає ся по чужих портах. Рождественський мабуть бачить в хвили близького бою недостачі і не-вправності своєї фльоти, та хоче їх ще хоч троха поправити. Догадують ся, що він носить ся з думкою, зблизити ся о скільки можна без бою до Владивостоку, а відтак оставити кораблі транспортів і лише з боевими пустити ся в дорогу до Владивостоку, в якій, стрівши ся з Тогом, не потребував би бодай обтяжувати акції і рухів військових кораблів зглядами на транспортівці з вуглем. З сим пляном рушив він на Хінське море, та тепер на місці его виконання бачить наглядно его неможливість і се є причиною про-волоки в его рухах.

Однак найважнішою нині спра-вою, викликаную подіями війсьними є квестія французкої неутральности. Річ у тім, що Рождественський, користуючи ся дуже широким і свободним поняттям неутральности Франції, яка проголосилася засадою, що неутральність повинна полягати на трактуванні обох сторін воюючих так само, як підчас мира, за винув до портів французьких коло заливу Камран і задержав ся там пару днів. Се цілком не порушує неутральности після поняття Франції, яка не обмежує ані часу побуту кораблів воюючих в своїх портах, ані не заборонює їм переводити на-прави, заосмотрювати ся в потрібні річі. Не вільно лише виїжджати нагло з порту, коли сигналізує ся

близькість ворога і зводити бою в т. з. неутральнім пасі прибережнім порту. Ся засада, визнавана дав-нійше і иншими державами, а про-голошена у Франції поновно 1898 р. є вигідна для Росії, що нахо-дять ся на чужих водах і не ма-ють жадної точки опору, але за те є дуже невигідна для Японії, котрої фльота оперта о береги віт-чини не потребує користувати ся чужими портами. Тому Японія протестує проти такого поступованя Франції і називає его зломанем неутральности зі сторони Франції. Протест сей вніс японський посол в Парижі др. Метон 20. с. м. ве-чером у міністерстві справ зовніш-них, називаючи довгий побут Ро-ждественського коло заливу Камраут „нарушенням неутральности зі сторо-ни республіканської Франції на ко-ристь деспотичної Росії“. В виду сего адмірал Жонкіє, який дістав спеціальне поручення з Парижа, ро-бить всякі зусилля, щоб удержати в повніть ту французьку неутральність. Рівночасно з внесенем формального протесту в Парижі і повідомленем про те порушене неутральности Сполучених Держав, правительством японське старає ся склонити Англію, щоб она зробила пресию на французьке правительство, аби оно звузило троха своє поняття неутральности. Правительством я-понське думає, як доносять до „Daily Telegraph-у“, що через за-няте Рождественським французького порту, наступив casus foederis тих обох держав, що отже Англія в сім случаю повинна уняти ся за Япо-нією і поперти єї зусилля. Англія, розуміє ся, має власний інтерес в тім, щоби неутральности не по-нимаю так, як се чинить Франція. Она-ж позакладала тільки етаций з вуглем по всіх морях, она з та-

ким накладом грошей і труда ди-пломатичного забезпечувала собі ві всіх сторонах світа пункти при-становища для своїх кораблів, щоб в разі війни мали всюди де заїхати єї військові кораблі — і то все на-дременно? Бож на таке би воно вишло, коли-б понимано неутральність так, як се робить Франція. Тож, хоть Англія тепер є в дружбі з Фран-цією, сподіють ся, що она кине всі синтєменти на бік і таки зажадає від союзниці зміни єї поглядів на неутральність на практиці. А й само правительством французьке мабуть, щоб не доводити до конфлікту з Англією і не уступати відтак під пресією, буде мусіло острійше пильнувати і крити свої синтєменти для звязаної з нею мільярдами со-юзниці — Росії. Се видно вже із за-повідженої в парламенті французьким інтерпеляції деп. Презенсе, що за-кидає правительству своєму непиль-новане неутральности, та з того, що міністерство справ зовнішних в Па-рижі заявило, що буде стеречи цильно неутральности і вислало спеціальні розпорядження до губер-натора Індохін.

Політичний перегляд.

Італійські залізничні. Парля-мент ухвалив, що правительством пе-ребирає в заряд з днем 11. липня с. р. залізничні Італії і §. 17. про-екту устави залізничної, котрим узнає ся службу залізничну уряд-никами державними і грозить ся видаленем на случай опущення служ-би, або недодержання регулярніну руху. Страйк притихає і кінчить ся уступленем стрейкуючих і від-данем своєї справи в руки прави-тельства.

Шведські робітники. Робітники залізничні в Швеції на з'їзді 18. с. м. ухвалили протест проти забо-рони страйкувати, виданої прави-тельством і вислали депешу до стрейкуючих робітників залізничних Італії з заявою симпатії.

Злука Крети із Грецією. Кн. Юрій грецький отворив вчера сесию парламенту. Численно зіб-рана публіка живо его аклямувала. В привітній промові виловив князь свої заходи, які починив у гваран-ційних державах ради злуки Кре-ти із Грецією. Відтак ухвалила палата однодушно серед оплесків резолюцію з домаганем злуки Кре-ти із Грецією, із зазивом до кн. Юрія — якому висловлено довіра — щоб подав єї до відома монарху. Відтак ухвалено, щоб президія па-лати разом із депутатами острова пішла до конзулів і повідомила їх про порішену ухвалу. Відтак скла-дали послы присягу на імя короля Юрія і гелецьку конституюцію. На провінції відбули ся численні на-родні збори, на яких також прокла-мовано злуку Крети із Грецією.

Франція. Страйк в Лі-мож. Робітники найбільшої кера-мічної фабрики французької Navi-landa в Лімож зажадали від фабри-канта видалення одного веркмайстра, котрому закидували різні проступ-ки моральні, яких допускав ся на зарібницях. Та мимо доказів вини фабрикант Теодор Гавіян не хотів викинути з фабрики згаданого верк-майстра і тоді робітники в его фа-бриці покинули роботу. В відповіді на се всі фабриканти того міста, що належали до трусту, замкнули свої фабрики, викидаючи 20.000 ро-бітників на брук. Се було причи-ною, яка випроводила робітників з рівноваги. Около 100 робітників

Іван Золотаренко.

Настя.

(Кінець).

Василько сидів на лаві, та бачучи, що мама так довго спить, пішов лавою на постіль і почав термосити Настю за руку і просити їсти.

То спане привело Настю до свідомости.

Отворила очі і побачила біля себе сина. Відразу пізнала его і пригадала собі все.

Сильний капсль вхопив єї, дух за-перло в груди. Відкашлянула кровавими спльовинами.

— Боже, Боже, коби хоть Степан вернув з міста, бо хто знає, чи я дочекаю вечера. — Хотілаб ще сказати єму, аби не дуже побивав ся за нею, а щоби уважав на діти.

Підвела ся з трудом, сперла ся на руку і з безмежною любовю гляділа на сина. Потім звернула очі на коліску і здавало ся немов там щось таки при-кувало єї зір.

Велика слюза покотила ся по змар-нілому єї виду і впала на зімняту, ви-лежану подушку, роблячи на ній круглу пляму.

— Васильку, — простогнала тихо, ходи сивочку до мене ближше, ходи-люб-чину.

— Я голодний мамо, — я такий го-лодний, а тата нема ще з міста.

— Ах, коби Степан прийшов...

Підняла ся, щоби обняти сина, та в тім сидно закашляла, в грудях здавило єї і кров пустила ся устами, на сорочку і подушку.

Насті забракло віддиху.

Почула, що смерть зближає ся до неї, а вона лежить сама — нікого біля неї, щоби подав хоть свічку.

— Васильку, біжи по Кес... та не докінчила, знов заклєкотіло в грудях і тепла струя крови поплила з уст... Хлипнула два рази, цілим тілом здригнула ся, випрямила ся — голова і руки опали без-сильно на подушку...

Сонце, заходячи, упало крізь вікно на постіль і освітило бліду, схоровану твар і руки, що лежали на подушці мов воскові.

Мухи брєніли по хаті, сідали по-мершій на твар, руки, лізли в очі, в ніс, в уха...

Василько перестав кривити ся. Він зацікавив ся, чому мамі йде кров з уст.

Бачучи однак, що він саміський у хаті та що мама не рушає ся, налякав ся тай почав плакати та термосити маму за руку, щоби не спала, бо він сам боїть ся в хаті.

Відтак стала Василька огортати сон-ливисть. Він передіз через постіль і ліг на зацічку на купу лахматя, де все спав.

Думав про тата, що принесе хлібця і зварить кулеші і в таких гадках заснув.

Вітер гудів на дворі і дзвенів ши-бами вікон, що понадбивані та позаліп-лювані папером, дзенькотіли за кожним подуванем вітру.

* * *

Дорогою ішов молодий ще мужик в податанім сіраку та ніс під пахою хліб, а в руці флящину, завинену в папір.

Вітер розвівав полами сірака, та Степан не зважав на те і йшов скоро, мов би хто гнав его.

— Ох, коби скорше до дому. Не знати, що там Настя робить. Доктор казав, що то запаліне і що она з того вийде і записав отсе лікарство.

За ту флящину він дав нині шість шусток в антиці. Лишило ся йому ще дві шістки і за то купив хліба, а муки вже не було за що. Треба буде піти до поцесора. Скажу му, що наймаю єї на вікен за тринадцятий сніп і най дасть мені наперед арнарію. З ділетку муки кукурудзяної, а зо дві житної.

Віт не дасть мені, бо я вжеж й так набрав, не знати, коли відроблю того.

— Так, таки так зроблю, годі так жити по пєсячому.

Малого Василька, казав вийт, що возьме до себе. Буде гуси пасти. Ма-леньке небоже, та Бог видить, що не мож інакше.

От вже село. Іде Степан улицею.

Дорогою здоровлять его люди, та він мало звертає на се увагу. Відкаже або й ні. Ось вже і его хата. Якась тривога об-няла его серце. Хвилю затримав ся, щоби відітхнути; серце стукоче в грудях, мов молотком бе.

Підійшов під двері — слухає — тихо.

Поклав руку на клямку, підняв єї, двері заскрипіли — отворили ся — і він увійшов в хату.

На постелі лежала Настя — спо-кійна. Смужка крови виділа на лиці і губах, що так і засхла на них.

Степан припав до неї і приложив руку до лица. Лице вже зовсім студене. Цілого Степана проняло жажом.

Вся кров здавало ся застановила ся в нему. В голові мигнула думка:

Настя вмерла...

Боже, она умерла і ніхто навіть свічки не дав. — Ні, він ще не вірить. Таж доктор казав, що она вийде — він купив їй ліки, і она ось тут лежить студена.

Знов припав до неї, кликав єї з ро-спукою.

— Ох, чи все до смерти так на-рати ся мені, чи вже з роду так при-значено, щоб я ніколи не знавав свобод-ної хвилини і занів ся страшним плачем. Малий Василько збудив ся.

Весело сів на зацічку, бож тато приніс хлібця, мама казала, що буде

впало до фабрики Гавілянда, знищили автомобіль, що там находився і спалили його. Проти робітників вислано військо. Робітники однак побудували барикади і прийняли військо камінем, штабами заліза, а навіть вистрілами. Військо заатакувало робітників і зігнало їх з барикади. Тоді вони кинули ся на склеп зі зброєю і забрали стрільби та револьвери і рушили відтак до в'язниці, щоб увільнити арештованих товаришів. Коли робітники виважли браму, а військо обкидало камінем, тоді військо без розгазу добуло зброї і убило 3, а ранило кількох робітників. З поміж жовнірів було ранених 7 офіцерів і около 60 вояків. Справа ся, яка стала ся квестією першорядної ваги у Франції, знайшла свій відгомін і в парламенті, де пос. Рейле (конс.) закидав правительству, що оно не передвиділо таких випадків, а послі соціалістичні атакували правительство, що оно не інтервенувало безсторонно в спорі праці і капіталу, а виступило в обороні фабрикантів проти покривджених робітників. През. мін. Рувіє відповів, що робітники перші заатакували військо, котре лише боронило ся і заявив симпатію жертвам і раненим та надію, що правительство залагодить сей сумний і болючий факт. По сій заяві ухвалено порядок денний 422 голосами проти 58, а внесене на виточене слідства в сій справі відкинено 369 голосами проти 173.

Французька політика загранична. Вчора т. е. 20. с. м. видав король Едвард VII. на покладі корабля „Вікторія і Альберт“ обід, на який запрошено губернатора франц. в Альжирі і начальника властей військових і цивільних. Король тоаствував на шасте Франції, кажучи, що є ушасливлений побутом в Альжирі і дякував за прийняте, якого дізнав. Губернатор відповів, що Альжир чує ся щасливим задля відвідин родини королівської і через те, що она заховала ті відвідини в добрій памяті. На засіданні з 19. цвітня с. р. Жоре і Дешанель атакували заграничну політику Делькасо особливу в справі Марокка і промавляли за порозумінням з Німцями. На се Делькасо заявив, що правительство мароканське прийняло умовини французькі, отже справа марокань-

ска не може зле вплинути на міжнародні відносини.

Утеча І. Сазонова із Сибіру.

Дня 15. липня 1904. р. погіб В. К. Плеве. Сего всеросійського ката розірвала на кусні бомба, кинена влучно І. Сергієвичем Сазоновим. Сазонов вийшов із богобоязливої, купецкої сім'ї, а їхнього сина виховала на терориста ніхто інший як брудна система російської деспотії, яка держить ся грубим насилем. Живучи на московському університеті, він вперше увійшов в конфлікт з властями, протестуючи проти засилання не-„благоденних“ студентів в салдати. За се й постигла его тюрма, де зближив ся і пристав до провідників революційного руху. З того часу его політичні переконання чим раз більше кристалізують ся, він стає брати що раз більш активну участь в політичній життю, а разом з тим стає чим раз частішим гостем тюрми, де жандармська груба самоволя виліляла у ній потребу терористичної акції. Після третьої тюрми вислано Сазонова на п'ять літ заслання в Якутск. Заслання свого однак він не відсидів і з Сибіру утік.

Переходячи із Александровської тюрми, як пересильний арештант рішив, ся Сазонов при першій нагоді, щоб виконати пляни утечі задумані в тюрмі. Найбільш пригожий до сего плану явив ся Іркутско-Якутський тракт, раз тому, що тамешні етапи уряджені доволі примітивно, а друге й тому, що сторож рефлектує більше на неможливість утечі з огляду на пустинність місцевості, з рідка заселеної дикими Бурятами, чим з огляду на міць замків і висоту палів (паркан із високих заострених бревен). І дійсно стрітив Сазонов вже на одній із перших стацій добру нагоду до утечі. Ледви партия арештантів, до якої він належав увійшла на етапне подвір'я, Сазонов, користуючись замішанням серед партії і сторожий, як звичайно лучає ся із прибутем на новий етап оглянув бистро цілу тюрму. Миттю переконав ся, що дуже легко зібрати ся йому на етапне горіще після сего тільки спустити ся на палі і тікати.

Все те зробив він, навіть не змінивши свого убрання, не взявши накидки, а остаючи в тім же піджаку, у яким відбував свій марш. Треба було спішити ся, поки не розставлено варт. Діставшись на свободу попрямував Сазонов берегом річки до недалекого ліса. Над рікою прали мужички плати, вони безперечно здивували ся не мало, побачивши там незвісну їм фігуру але відтак із питомою сибірською флегмою вели дальше свою роботу, не інтересуючи ся більше проходж. Опинившись у лісі, рішив ся втікач не йти в його глибини, але ліг в високу траву й корчі, що стояли біля самої дороги. Тут рішив ся він вижидати дальших подій. Незабаром гукнув вистріл, се знак, що в тюрмі вже замічено його не-присутність і розпочалась тревога. Через

часок вибігла із етапа ватага салдатів із двома жандармами, що супроводять звичайно кожду політичну партію. Погоня кинулась до прачок. На запит, чи не проходив сюди втікач, дали вони відповідь подтверждаючи і сказали, що він втік у ліс. Вся ватага пробігла о кілька кроків попри притаяеного Сазонова, але через час зупинила ся, стрітивши двох мужиків. Завела ся довша розмова. Мужики заявили, що не стрічали нікого та що втікач удачно пробере ся до Іркутска.

— Деж ему туди дібрати ся? Замітив на те одан жандарм. Місцевості тутешньої він не знає, забуває ся, і ми візьмемо его голими руками.

Та мужики обставали при своїм. — Таж то чоловік учений, він знає, що ріка тече до Іркутска; цілої дороги є 60 верств долі рікою пройде єї через дві доби.

— А чим буде жити ся? реплікував жандарм. Він здохне з голоду борше, ніж заїде до Іркутска.

— Е, чоловік образований знає, кільки є тепер у лісі бруслиць, ними може прожити два дні знаменито.

Сазонов сю розмову — як то кажуть — мотав собі на вус. Тепер вже знав він, в яким напрямі йому тікати і що їсти

Погоня рушила дальше, а Сазонов рішив ся не швидше вийти із свого сховку, аж настане темрява. Отак минули дві-три години. Аж ось чує він, що недалеко него хтось осторожно перекрадає ся. Виивило ся, що се був жандарм, який, вернувши із невдалої погоні, рішив ся перешукати корчі вздовж дороги, а для більшої певності взяв із собою гончого пса. Крок за кроком наближував ся жандарм до місця, в яким лежав Сазонов. Пес обнюхавши корчі, попрямував просто на Сазонова, так що він почув його важке дихане. Значить ся, все пропало! Треба було назад віддавати ся в руки властей. Супротивляти ся жандармом голіруч не мало ніякого зміслу, але вставати і самому віддавати ся в жандармські руки було прикро й глупо і — Сазонов рішив ся ждати терпеливо, доки не підійме его сам жандарм. Та тут лучило ся щось, немов чудо: собака постояла якийсь час обнюхавши Сазонова, відтак навіть не загавкавши побігла далі, повівши за собою жандарма. Сазонов був спасений. Діждавши ся ночі, пішов берегом ріки за водою. Раю набрав бруслиць, які в той час були доволі мучні й поживні. Днину пролежав знов у корчах, цілу ніч знова промаджував, так що на досвіта станув у Іркутску. Роздобувши тут паєспорт і гроші пігнав сибірським курером до Росії. В вагоні їхав разом із ним якийсь генерал з донькою, якому Сазонов припав до внободі так, що не розстав ся з ним через цілу дорогу. До буфетів стаційних ходили разом, де жандарми витягали ся як струни — перед втікачем-революціонером.

В граничній містечку треба було Сазонові подождати на порученого пачкаря в плохенькій коршмі. Аж ось увійшов до неї урядник. Сазонов впав ему

в око; нігде не прописаний, підроблений паспорт викликає в ній підозріне, дама, що Сазонов толкує, що ось то він приїхав купувати воли. Урядник рішучо хоче списати протокол, та стіл був так заложений, що голі було на ній писати. Сазонов сягає до кишені і витягає відти одно число „Дружеских Р'чій“, яке у него случайно попало ся і розстелює на столі. Тут стало ся щось несподіваного. „Дружескія Р'чи“ єе орган ки. Мецкерского призначений для туманення мужиків і робітників. Вишні власти в окремих циркулярах горячо поручували ширити їх між народом „для розовсюдження здорових думок“. Урядник лиш що получив такий циркуляр, але самої спасенної часоні не бачив, тож місто писати протокол став єї читати, а як ще побачив там царський портрет із усіми інсигніями, то й думати перестав, що властитель такої „назидательної“ річи міг би бути чоловіком „неблагоденним“ і лишив его в супокою. — Через час надійшов контрбандист і Сазонов поїхав в Росію, щоб виконати незабаром діло народної місти — атентат на Плевого, за що тепер сидить в шлісбургській кріпости, засуджений на домертну в'язницю.

Кн. Мецкерський хибав не надів ся ніколи, що его парославний орган спасе пізнійшого вбійника фон Плевого.

Після „Красное знамя“ 1905. — яв.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22. цвітня 1905.

„Союз“ а „Промінь“. Студент-Буковинець погнівав ся з учителем-Буковинцем за те, що учитель на зборах „Січи“ предложив на Січового батька доктора-Буковинця. По стороні студента стає тов. „Союз“, а за учителем уймає ся „Промінь“. На статтю „Проміня“ посилав студент відповідь, якої „Промінь“ не помістив. Студент звертає ся до „Буковини“, котра відмовила, виходячи з того, що такі домашні суперечки повинні залагоджувати ся дома тай тому, що до річового спростовання можна було приневолити редакцію „Проміня“ хочби судово. Замість доходити свого права студент поміщує в „N. Fr. Lehrerzeitung“ статтю, котра зробила дуже прикре вражіння. Тепер знов „Союз“ видав в сій справі прилогу до „N. Fr. Lehrerzeitung“, в якій нарікає, що „світла редакція „Буковини“ не прийняла нашого („Союзного“) пояснення.“ На се скажемо із свого боку, що редакція „Буковини“ заявила була представителям „Союза“, аби предложили річове спростоване, а коли „Промінь“ і сего не прийме, то „Буковина“ видрукує його; бо тоді станула би в обороні львівської засади „Audiat et altera pars“. Та „Союзови“ видно було сего за мало і він пішов та кож до „N. Fr. Lehrerzeitung“. Отсе наша відповідь на закид „Союза“ виска-

кулешка і вони будуть всі їсти — він не буде вже голодний.

Степан підняв ся і аж тепер пригадав собі, що пішов ще рано, а в хаті нічого не було їсти.

Укрів кавалок хліба і дав хлопцеві, котрий взяв утішно его їсти.

Степан сів бездільно на лаву. Думки поццутали ся в голові. Хата видала ся ему зовсім порожньою. Він знав одно, що Настя умерла...

Малий Василько зліз з запічка, перебіг хату і вчепив ся татових колін.

— Правда тату, що ви зварите кулеші, мама казала так?

Степан глянув на сина і серце защемило болючо. Усміхнув ся вимушено крізь зуби і взяв сина на руки.

— Спрото моя, сирото, де я тебе подію, чи і ти підеш по наймах, як твій тато, чи ти так скапараш свій вік, не знаючи щастя, чи і тобі піде твій вік марно, як мені пішов і страшний стогін видобув ся з его груди... заплакав гірко.

Мозолистими руками обняв сина, мовби хотів его на все до себе прикувати і захистити перед лихою долею, а слюзи горохом покотили ся по лицю і спадали на голову хлопчини, що весело сидів на батькових руках і тримав в руках кусень хліба.

Его Маер Бенедіктсен.

8)

Де-що про духовий розвиток данського мужика.

(З франц. рукописи переклав Теофіл Бриндзан).

(Дальше.)

Пізнійше і в Фінляндії зрозуміли патріоти, що треба просвіту народну оснувати на глибшій підставі і їхні очі звернули ся на Данію і на наші „Вишні мужицькі школи“. Цілий рух триває в Фінляндії лише 12 років. Гурток молодих людей з університетських кругів звернув ся тоді до нас, щоби студіювати наші Вишні мужицькі школи. Бо у Фінляндії підняла ся сеї похвальної праці університетська молодь і підпирала єї через кілька років.

Ось заходить тут дивна ріжниця в порівнянню до данського руху, котрий повстав, скріпив ся та відніс побіду в досить завзятій борбі з університетом і студентами, та се означає без сумніву, що сей рух в Данії сильніший, бо він є цвіт-

кою, що виросла на нашій землі, а не акліматизована з більшою або меншою трудностю, як десь инде.

Данія може повеличати ся тим, що подала Фінляндії лік, аби виховати своє мужицтво і зблизити його до вишних верств. В Фінляндії є тепер 12 шкіл, кільки на шведській, а решта на фінській мові.

Коли у нас ученики приходять до ріжних шкіл з всіх частий Данії, і таким способом наш нарід тут зтирає ся і при тім затрачує ся його груба дровінцяльність, а улекшує ся злите в цілість нашого народу, то в Фінляндії ученики з причини великого віддалення та бідноти мужиків не мешкають по школах, а живуть часто в сусідстві і можуть ходити до школи підчас курсів що-дня або мешкають за дуже мірну ціну у селян поблизько школи.

Фінляндська суспільність буде і запомагає школи з студентами на чолі, збирає великі суми в короткім часі, дає без перерви запо-

моги, се уважає ся тепер патріотичним обовязком; правительство хотіло, що правда, также підпирати сей рух, та суми дозволені на ту ціль вичеркнено завдяки впливови російського генерал-губернатора.

Та сю думку підхопила суспільність і зреалізувала єї з справдішним запалом. Один Фінляндець казав нам: „Як наш нарід не скоче вступати до сеї школи, то ми будемо його туди гнати“. Та не треба було силувати, бо фінляндські мужики учаються до сеї школи в що-раз більшим числі. Школи стоять під управою мужичи і жєнщин дуже образованих, які поносять для справи великі жертви. Всі вони були через якийсь час по школах-матках в Данії.

Яко послідну новість з сего шкільного сьвіта, основано тепер „Вишу мужицьку школу“ на овецьких островах (Faroes), серед Північного моря. Школа ся лежить досить далеко від головного міста сих островців Торсаон (Thorshaon) на острові Бордо (Bordo). Овечі

заний у його прилозі до „N. Fr. Lehrerzeitung“ і тільки задля того мусіли і ми заговорити в сій справі. А в додатку мусимо висказати ще щирій жалі усіх неупереджених Русинів над таким су-перництвом, яке проявляє ся у взаїмнім понижуваню перед народом і по газетах, наколи у нас є широке поле до пони-супраці для всіх і кожного, хто тільки хоче щиро і дружно працювати.

Менінгітис на Буковині. В Гіра-гуморі сконстатував прав. сов. др. В. Ключенко перший случай менінгітис у одної 15-літньої дівчини, яку ізольовано, щоб не допустити до розширення епідемії.

Карпа розпирала проти черновецького адвоката д-ра Филипа Менчля за перекрочене § 496 к. з. розпочалась дня 22. с. м. в тутешнім повітовім суді. Для переслухання дальших свідків розправу відложено. Про вислід процесу подамо в своїм часі.

Оригінальна мантигрінка. Із Лашківки пишуть нам: Від довшого часу крутиться по селах в округ Кіцмани, а передовсім по Лашківці і Вителівці якийсь індивідум, і дре серед теперішньої мушкетерської нуджі від людей тяжкі данини. Сей свояк ходить по хатах, і читає псалтир, і бере за се по 2 кор., два хліби і тонку солі. Я сам був свідком, як згадана обманщиця читала у одної нуджарки в ночі псалтир, а всі домашні були довкола неї поклоні. Як я опісля довідався, що псалтир була читана на те, щоб нібито чоловікові тої газдині добре вело ся в Румунії, де він є на заробітках не міг з дива зійти, що жінка, котра майже з голоду промирає, дала псалтирницю 2 кор. з згаданими додатками. Згадати треба і те, що та псалтирниця якась „благодіяльна“, бо агітує в неможливо підлий спосіб проти „Січ“ — та наших посівів. Зда-лоб ся, щоб в ту справу вглянуло кіцманське староство і увільнило темне на-селене від сеї неконцесіонованої манти-грінки.

Зарозумілість ціс. Вільгельма II. В подорожі до Танжиру відступило цісареві Вільгельмови товариство „Hamburg-America-Linie“ на час подорожі без-платно свій корабель „Hamburg“, розу-міє ся з відповідним ад. hoe урядженем. Отже Вільгельм II. хвалив то уряджене, а особливо уладжене цісарських кают і запитав, чи то уряджене лишилось на всегда на кораблі. А коли капітан, за-явив, що ні, Вільгельм сказав: „Алеж не розумієте власного інтересу! Поду-майте лише, кілька заплатять вам бо-гачі американські за те, що будуть могли мешкати кілька днів в каютах, в котрих я мешкав, а ще більше за те, що бу-дуть могли переночувати в ліжку, в ко-трім я спав!“

Львівський університет числив у минулім зимовім семестрі взагалі 2933 слухачів. З того на теології 414, на правах 1418, на філософії 988 і на ме-дицині 113. В загальнім числі слухачів було 2589 звичайних, між ними 45 же-нщин і 298 надзвичайних, між ними 118 жінок, а понадто 33 слухачів фарма-

острови є маленьким світом для себе, скалистими островами, що на-лежать до данського королівства і мають 15.000 мешканців, що гово-рять своєю особною мовою, яка споріднена з данською. Тож кожний дорослий чоловік чи жінка розумі-ють данську мову, яка уживає ся в діточій школі і в церкві. Також і в Ісландії задумують осну-вати одну таку школу і всюди ідея Грунтвіга розкинула свої парістки.

Поміж всіма мужицькими шко-лами Скандинавії існує звязь. Раз на рік певне число директорів і професорів збирає ся або в Швеції або в Норвегії. Вони вчать ся бо-гато один в одного. Навязують при-язні зносини між собою та задер-жують гарні і приємні спомини. Всяка здорова думка що до глиб-шої злуки між скандинавськими країнами знаходить у лоні сих пікл вдячний ґрунт.

(Конець буде).

цій. По народностях було 2116 Поляків і Жидів, 792 Русинів і 6, що не при-знали ся до жадної народности.

Ростина віщунка погоди. Ци-каву рослину відкрив метеоролог Новак. Зове ся она Abroz precatorius і має тоту примету, що є дуже вразлива на всякі зміни погоди та атмосферичні зворушення. Новак випродукував єї при відповідній культурі, двацять літ досліджував єї привмети і усовершав їх відповідним плеканем, а відтак отворив в Лондоні інститут для досліджування погоди при помочі сеї рослини. Другий подібний інститут заложив у Відні завдяни ма-терияльній помочі ґр. Естергазого. Но-вак вивчив, що при помочі єго методи можна знати наперед про всякі атмо-сферичні зміни на просторі 7.000 кілоом., доказує також, що на 3 до 8 днів на-перед можна заповідати трясене землі, вибухи вулканів, а великі гради на 24 до 28 днів з гори. Новак вибере ся в літі до Мекенку, щоб привести з від-там 2.000 примірників тої рослини. Три роки буде погрібувати, щоб єї при-ладити до метеорологічних цілей, а від-так інститут буде міг розсилати що день по цілій Європі картки з означеною на-перед погодою.

З російського суду воєнного. Два моряки-воєнки на панцирнім кораблі „Вородіно“, заявили старшому лікареві корабля, що їх переконанні релігійні не дозволяють їм убивати людей і длятого просили єго о звільнене від служби при арматах і вчислене їх до відділу сані-тарного, деби могли довести своєї без-граничної любові до людскости. Отже за таке „ухилене ся від безпосередних обовязків“ обох віддано під суд воєнний. По 6 місяцях слідчої визначці вівзано їх на суд. Оskarжені вирекли ся оборонців, заявляючи: „Оборони не потребуємо. Бєємо винні і до вини признаємо ся“. Один з них зазначив, що не тільки пере-коване, але і натура єго страсє ся на думку про убійство. Є він так вражли-вий, що чоловіка ані звырати не є в силі убити і не може навіть себе при-силувати вирядити яку небудь кривду живучому естwu. Суд увзглядивши об-ставини лагодячі, засудив обох на 3 літа арештантських рот поправчих.

Страшний злочин. Лондонські дневники доносять про страшну подію, яка там дучица ся. Перед 8 тижнями: Антиквар Деверо прийшов до заведеня складу меблів і умовив ся що до ціни за переховане великого куфара, котрий єму заважає в дома. В недовозі привіз і куфер оббитий бляхою цинковою і щільно опечатаний заявляючи, що в нїм містять ся документи і цінні препарати хемічні. Від того часу антикар не давав знати про себе. Тимчасом перед тижнем явила ся в тім самім заведеню п. Гре-горі і просила о адрес до п. Деверо, за-являючи, що вона є єго теңок. Власти-тель заведеня не міг єї дати адреси, але заявив, що у него є на складі куфер того антикаря. Тоді п. Грегорі вибухла плачем і серед сліз заявила, що в тім куфрі є певно єї дочка. Переляканий властитель вівзав поліцію, а коли вона куфер отво-рила, то під двома верстками негашеного вапна найдено труп жінки отроєної і в двоє зігнутої та звязаної, а коло неї трупи двох маленьких дітей. Тепер поліція арештувала п. Деверо, процюю-чого спокійно в антиці в Конвенті і ні-чим не зраджуючого викидів сумління. Убиті діти були близняками в віці 1½ року; третьої дитини антикаря, чотири-літнього хлопчика доси не найдено. Спо-діють ся, що оно є на вихованю у чу-жих людей. Деверо заховав ся цілком спокійно, а при слідстві визнає всегда, що зізнаня зложить в відповідній хвили. Думають, що заходить тут случай тай-ного помішаня у антикаря, бо він одер-жав добре виховане, учив ся добре, був загальнолюблений і свої обовязки спов-няв дуже точно. Родина єго зізнає, що він жив з жінкою в цілковитій згоді і любови. Дочерва народина близнят ви-трутили єго з умової рівноваги і він на-рікав часто, що мусить працювати на 3 дітей. В городі єго найдено закопані в ріжних місцях пуделка з арешником. Слідство веде ся дальше. Антикаря під-дано під дослід психіатрів.

Оповідки:
Популярно-наукові виклади в Чернівцях. Заходом тов. „Руска Мі-щанська Читальня“ й тов. укр. студ. „Січ“

виголосить в неділю д. 23./IV. проф. др. О. Маковей виклад: Про хотиньську війну у 1621. р. Початок о год. 3-ій по пол. Вступ вільний. О найчисленнішу участь просить Йосиф Мицак, голова „Рускої Міщанської Читальні“ і Ярослав Вессоловський, голова „Січ“.

Із тов. „Руска Школа“. На 6. засіданю головного відділу тов. „Руска Школа“, яке відбуло ся 19. цвітня с. р., прийнято до відомости, що вислано до ц. к. крайової ради шкільної петицію, ви-готовлену проф. А. Климом, в справі закупна видань тов. „Руска Школа“ і „Руска Бєсїда“ для шкільних бібліотет. Дальше прийнято до відомости, що ста-туту „Рускої Школи“ для нової філії в Сторожинці вже потверджені правитель-ством і треба лише скликати І. загальні збори, що в коротці стане ся. — До-точно ухвали з попереднього засіданя, щоб жадати від правительства в до-розі петиційний, аби на промисло-вім курсі вчили руских ереквентан-тів у рускій мові викладовій, а щоб в промисловій школі, вчили рускої мови яко предмету, прийнято до відомо-сти, що дотачну петицію вже передало ся, куда слідє, а крім сєго внесе в сій справі посол п. Єр. Пігуляк інтерпеля-цію в парламенті. Дотачно ухвали по-переднього відділового засіданя, щоб до-магати ся скасованя утравізму при руско-німецькій гімназії в Чернівцях, по-відомляє голова відділ, що посол Єр. Пі-гуляк внесе й в сій справі відповідну інтерпеляцію в парламенті. — Дальше прийнято до відомости звіти про діяль-ність Кіцманської, Вижицької і Пути-лівської філії. — Рішено завізвати Чер-новецьку, Серетську і Станівську філію, що-би як найкорше і то до 8 днів наді-слали свої звіти, бо в противнім разі не втягне ся їх діяльності до головного звіту, який сими днями зачне друкувати ся. — Ухвалено постановити на дневний порядок слідуючих загальних зборів цен-трального тов. „Руска Школа“, яке від-буде ся в половині маю і що свого часу обвістить ся, таку точку: — „Яким спо-собом можна би запобічи в наших горах тому лихови, що велике число дітей, задля далекого віддалєня не може кори-стувати ся народною школою?“ — Окрім сєго ухвалено удати ся до інспектора повітового П. Никоровича з про-сєбою, щоб він був ласакв приготувати ся до головних зборів із відповідним рефератом. — Удїлено ученикови 4. кл. гімназійальної Дмитрови Сакалову 30 корон за помочи на заплачене шкільної оплати, а питомцеві 4. року учительської семінарії Северинові Передькому удїлено одноразову запомогу в висоті 20 корон. — І. Карбулицкий, писар.

Із січового руху. У великодний вівторок на сьвято 2. мая відбудуть ся перші загальні збори пожарно-гімнастич-ного товариства „Січ“ в Садові з таким порядком: 1. Отворєне зборів і вибір ко-шового батька. 2. Ширше поясненє ста-тутів. 3. Вибір старшани. 4. Врученє відзнак і записанє членів. 5. За-кінченє. Збори відбудуть ся під голим небом в огороді п. Максима Гудими коло церкви. До доохрєстних „Січ“ і інтелі-генції вислано окремі запрошеня, щоб не дїстав, а має волю загостити, зволить повідомити о сїм п. С. Канюка. (Почта Бродина).

Гумористичний кутик.

Цар і мікадо. Часописи подають ось яку розмову, яку вів буцімто недавно рос. цар з японським мікадом при по-мочі телефону. Цар: Ажє ти хочєш знищити мою державу? Мікадо: Так єсть. Цар: Ти забрав Порт Артура. Мікадо: Так. Цар: Ти забрав Му-кен? Мікадо: Так. Цар: Хочєш за-брати Харбін? Мікадо: Так єсть. Цар: А не знаєш, що се пахне Сибі-ром? (З телефону чути сміх мікада).

Із штуки і літератури.

„За красою“, альманах зложений д. О. Луцким в честь О. Кобилянської вже вийшов з друку.

Жиль Верн лишив в рукописях шість скінчених повістей.

Іван Франко. На лоні при-роди і иньші оповіданя. Львів, 1905. Накладом укр. руської Видавничої Спільки. (Перша серія. Ч. 72). З друкарні Наук. Тов. ім. Шевченка. Ст. 256, 8°. Ціна 3-60 корон. Зміст: 1. На лоні природи. Ст. 1—14. — 2. Микитичів дуб. Ст. 15—33. — 3. Яндруся. Ст. 34—55. —

4. Дріяда, уривок із повісти. Ст. 56—76. — 5. Шука. 77—86. — 6. Odi profanum vulgus. Ст. 87—117. — 7. Мавка, літня казочка. Ст. 118—125. — 8. Під оборо-гом. Ст. 126—150. — 9. Мій злочин. Ст. 151—160. — 10. У столарні, із моїх споминів. Ст. 161—185. — 11. Поєдинок, зимова казка. Ст. 186—191. — 12. Поки рушить поїзд. Ст. 192—198. — 13. Сой-чине крило. Із записок відлюдка. Ст. 199—255. — Перший раз друкованими являють ся оповіданя Дріяда, Під оборо-гом і Сойчине крило, а до певного сте-пеня і „Микитичів дуб“ та Яндруся, бо перше з них появило ся у сконфіскова-ній 1881 р. Словянським альманаху, а друге було печатане лиш по польски.

Малий Фейлетон.

Кость Ганусенко.

ІДЕАЛИ...

(Присєв. Ви. др. Осипови Маковеву.)

Діти скінчили писати задачу і гово-рили тихо поміж собою. Другі перевер-тали листки зошитів. Шепіт карток мі-шав ся з гомоном говорючих... На дворі було горячо... Лише деколи звивав вітер та гримав вікном до стїни... Він не ка-зав щоб заперти вікно... Не казав дітям, щоб тихо були — щоб склали зошити...

Якийсь нервовий біль голови обняв його. Думки обїдали його роєм — ма-лювали перед ним минулі часи. Ще того року був він у сєй час у школі...

Веселі товариші, професор рідної мови та його науки, як жити в народом, щоб досягнути народний ідеал... те все кружило йому в голові... Не міг доче-кати того часу, коли вже скінчить науку і вийде з проклятої школи, щоб ста-ти своїм власним паном, незалежним від професорських примх... А далі... зоргані-зувати село, завести касу, читальню, „Січ“...

Мрії...

Щож тепер?...

Тепер він сидить у класі між сво-їми дітьми, в котрих серце мав вще-пати любов до науки, до рідної країни, любов до України — сидить між ними з набитим револьвером у кишені, не-певний свого життя...

І хтож сему винен?!

Хто винен, що його ідеали не могли здійснити ся?...

Таж він працював мов той Сизиф, безсонні ночі проводив — та все те без успіху.

Перший раз, коли він прийшов до читальні, представив ся йому незвичай-ний вид...

Шість паних мужиків, самих „ви-ділових“, сиділо наокоу стола, пючи пиво і сьїпаючи простацкі піснї...

При отвореню каси не вибрали його — а лише ледво щось трохи письмен-ного мужика касиром і писарем, моти-вуючи се тим, що їм між собою не по-трібно лянки...

А він додавав собі праці і сили, щоб закласти ту касу...

„Січ“ не зачинав навіть закла-дати...

Раз розсердивши ся в школі на шко-ляра, вдарив його по голові і нагнав домів...

Тої ночі висадили йому всі вікна і мало не розвалили голову...

І в кого йому шукати відряди?...

Товариші його дбали лише про себе... Один збивав масти, другий назив фляшку, а третій знов бігав за сільськими „пан-нами“. Про працю не думав жаден... газет та книжок не читали ніколи... ка-зали що доста начитали ся в школі... а тепер не цікаві їх читати...

І з ким тут жити... як жити — коли в серці тліє така горяча любов до на-рода, до праці!...

Подав ся на другу посаду — але ще не дїстав єї...

— Прошу пана, — обїзав ся ученик... Він здригнув ся...

— Що там?...

— Ади — прошу пана, казав Ми-трів гнїю, що, як ви би єго ще раз вда-рили, то він си з вами порахує на дорозі... Діти зачали сьміятися ся...

— Сїдай!...

Махнув рукою і мимоволі сягнув нею в кишеню по револьвер...

Кадобівці, 11. цвітня 1905.

Склад товарів Б. Бальтінестра молодшого

Чернівці, улица Головна-Енценберга ч. 3.

повідомляє Вп. Публику, що надійшли весняні артикули в великій виборі і просить о ласкаві відвідини.

Капелюхи. Самостійна продаж капелюхів з ц. к. надвірної фабрики І. Г. Іта, у Відні, Осип Піхлер і Сини в Грацу, П. Лядште- в Александрії. Склад різноманітних фабри- з фільцу, льодену, боброві, чорні і у великих модних красках. Циліндри і кляки посідають новість.

Парасолі від сонця і дощу, En tout cas чисті шовкові з наймоднішими ручками. Чорні (гаранція через один сезон) К. 10-45, чорні (гарант на один рік К. 13-30, чорні (гарант на 2 роки) К. 17— Такі самі у всіх модних красках. Цигарниці і інші подібні артикули після посідають моди. Парасольки дитинячі в найбільшій виборі. Парасолі від дощу, для панів пань і дитинь.

Шапки для дам, панів, дівчат і дитинь до гри Tennis і т. д. п. ужитку у великій виборі.

Вироби паньохів. Паньохів дамські ситки, паньохів для дитинь найліпший виріб, ситкові кафтанчики, зарукавочки у всіх модних красках.

Конфекція. Убраня для дитинь Ceys, жакети і т. и.

Склад ц. к. упрівітованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і спілки у Відні.

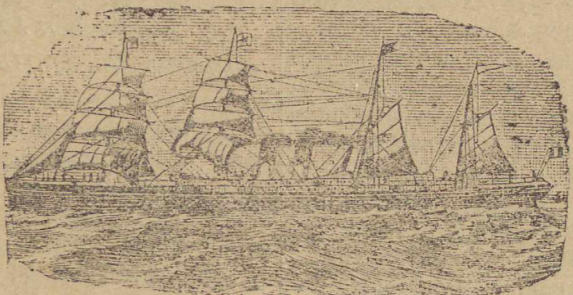
Товари обувні. Самостійна продаж обу- ви з Гуднярської фабрики Ф. А. Попера і з інших славних фабрик як Антін Чапек весну. Черевки весняні обкладані лясером, шом і трикозовим нутром для панів дам ді- черевки домові і різні найліпшої якості до виправ гімнастичних.

Білі і краватки з правдивого англійського зефіру, в десень, білі пікові, гладкі, фалдо- вані під гарантією. Ковнярики і маншети, білі і в красках. Краватки тукраві і англійські, кожного місяця нові.

Артикули до подорожі. Найбільший вибір валізок, куфрів, пуделок, тапок, клун- ків ремінців до паковання, касет, цигарових мішочків, нецезарків пледів, мішків на білі, дамських мошонок на дорожності і т. д.

Артикули шпортові. Відбивачі до гри Lawn-Tennis, бальони, больці, шапки і т. и. до того прибори.

Високим
Ц. К.
прави-
тель-
ством
концесіо-
нована

Високим
Ц. К.
прави-
тель-
ством
концесіо-
нована

RED STAR LINE

Лінія червоної зьвізди

Львів

37 (1-12)

перед тим: ул. на Болоні ч. 8. І поверх,
тепер: ул. Городецька ч. 89. ІІ поверх,
напроти головного жел. двірця.

Перевозить пасажирів впрот з Львова через Антверпен до Америки північної і Канади поспішними пароходами. Продажа карт американських желізниць у всіх напрямках. — Проспекта даром і оплатно.

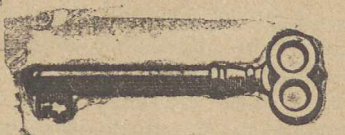
МИЛОШІХТА

„Олень“

„Марка“

„Ключ“

Найліпше найвидат-
нійше і найдешевше
мило. Вільне від
всіх шкідливих
домішок.

Всюди до набутия

При купіві належить зауважати, аби кож-
дий кавалок мила мав напис „SCHNITT“
і повисшу марку охоронну.

41 (16-18 п.)

Мужеске, дамске і діточе Етаблісема ТАЙТЛЕР і ШТЕРНБЕРГ

Чернівці, Ринок 5. (готель „під чорним Орлом“)

23 (6-24)

поручаю на весну і літо

Новости дамської конфекції і мужескої гардероби

найновішого рода

Специальности в уборах діточих.

Все після найновішого крою і наймоднішої англійської і французької моди.

Дешеві сталі ціни — явні на кожній шитці.

САМУЇЛ ГАБЕ

Модний Базар в Чернівцях

ул. Паньська ч. 4

напроти каварні „Habsburg“

напроти каварні „Habsburg“

22 (5-7)

Склад новостей у:

шовках, вовнах, батистах, льняних, зефірах і левантинах, до суконь і блю- зок.

Найліпші фабрикатів товарів по- лотняних як: полотна, шифони, шір- тинги і перкалі, накривала на стіл різ- нородної величини.

Новости в хусточках до носа, постели, як також в комплектних виправах слюбних, і фіранках тканих і коронкових, сторах, диванах, стелівках і т. и.

Матерії на убери мужескі ту- краєві як і заграничні. Матерії на ковнярики, маншети, як також ком- плектне біле мужеске після найнові- шої моди.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Маємо честь повідомити Вп. П. Т. Публику, що отворили ми вже

при ул. Паньській ч. 16 10 (10-12) с. н.

РОБІТНЮ І СКЛАД ДАМСКИХ КОНФЕКЦІЙ.

Маємо на складі костюми, загортки, жакети, плащі і убери діточі.

Все те найновішого крою і по мірних цінах,

Замовлення після міри і бажання виконують ся сейчас.

О численні відвідини узрашаючи пишемось з глибоким поважанем

Кац і Рудель.

Упрашаю всіх тих Вп. па- нів що побрали календарі „Рускої Бесіди“ в розпродаж а до сеї пори не звернули ані гроший ані календарів, аби в можливо короткім часі зробили одно або друге.

З поважанем
Ів. Захарко.

КАНЦЕЛЯРИЯ

друкарні товариства „Рускої Ради“

отворена

в неділю і свята від 1/2 11 до 1/2 1 год. попол.

AUSTRO-AMERICANA.

Австрійське сполучење акційне кора- бельно-перевозове тов. в Трієсті.

Правдивий пасажирський оборот до Америки через Трієст-Нью-Йорк.

Ієнеральна АГЕНЦИЯ для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ:

Гольдлюст і Спілка

Чернівці, ул. Палати краєвої 6.

Для провінцій приймає ся агені.т

6 (9-10) н.

Видає товариство „Руска Рада“, в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарка.

За редакцію відповідає: Іван Захарко